

Kunsten at græde i kor

En grum og oprivende familietragedie Af Jes Nysten

Jeg tror ikke mange, der har læst Erling Jepsens roman "Kunsten at græde i kor" har kunnet forestille sig, at den kunne omsættes til film. Dette forfærdelige sønderjyske familiedrama med fortællinger, traumer og incest - kapslet inde i hyklerisk familiesammenhold og det store sønderjyske kaffebord, og fortalt gennem den 11-årige hovedpersons synsvinkel - ville man ikke tro kunne udholde at blive konfronteret med i billeder. Men nu har Peter Schønau Fog gjort det i denne sin spillefilmsdebut og med et strålende og vedkommende resultat.

Han har nemlig foretaget nogle afgørende fortællelemæssige og stilistiske valg, som både gør filmen loyal overfor bogens fortælling, og gør den til et selvstændigt kunstværk i sin egen ret.

Vi befinder os i en lille sønderjysk by anno 1971, hvor vi møder den 11-årige Allan, der på sin egen troskyldige måde indvier os i sin families historie. Faderen kører rundt i omegnen som mælkekmand, mens moderen passer det nedslidte ismejeri. Det går ned ad bakke, for konkurrenten Budde har åbnet en selvbetjeningsforretning inde i byen. Nu betaler folk sandelig også for selv at skulle hente varerne på hylderne! Familien består også af storesøster Sanne på 14 år. Til gengæld er storebror Asger flyttet til Sønderborg for at studere. Men det viser sig hurtigt, at familien ikke kun lider under en trængt økonomi, for faderen har "psykiske nerver" - så tit klager han sig, græder over sin elendighed og truer med at begå selvmord. Så det gælder om at få far i godt humør igen. Det ser Allan som sin store opgave her i livet, for når far har det godt, så trives familien! Nu er der trods alt noget, faderen kan som ingen anden, og som bibringer ham noget af sin tabte styrke: Han kan holde de mest indfølelse begravelsestaler, så der bogstaveligt talt ikke er et øje tørt! Allan er solidarisk: Han kan på kommando begynde at græde, så på den måde kan han hjælpe faderen til at genvinde lidt respekt.

Men disse trods alt sjældne højdepunkter er ikke i stand til at stoppe faderens "psykiske nerver". Så må søster Sanne træde til. Moderen flygter ind i søvnen ved hjælp af stærke sovepiller, så hun kan ikke hjælpe. Men når Sanne lægger sig ved siden af faderen under tæppet på sofaen, falder han til ro! Når storebror Asger raser over dette, da han er hjemme et par dage, og når senere Sanne grædende nægter at gå ind til faderen, begriber Allan ikke et ord af det hele, for er opgaven ikke, at de alle skal hjælpe faderen, når han har det skidt? Først efter at have overværet faderens selvmordsforsøg og oplevet Sanne blive indlagt på sindssygehospital begynder det at gå op for Allan, at faderen vist aldrig bliver en rollemodel!

Det præcise tidsbillede, det langsomme tempo, det sønderjyske landskab, den herlige dialekt giver en perfekt ramme om denne grumme historie om en "ganske almindelig familie". Filmen har naturligvis Allan som omdrejningspunkt - vi oplever tingene gennem hans briller - men filmen er bygget op i små kapitler, der giver historien flere og flere vinkler gennem nogle barokke til tider

grotesk morsomme scener, hvor disse personer udstiller sig selv og hinanden for vore undrende øjne. Instruktøren holder tungen lige i munden, for selvom emnet er hårrejsende og personerne på grænsen af det psykopatiske, så bliver de aldrig udleveret og udstillet. Selv faderen står der et vist forsonende skær omkring (i modsætning til i bogen).

Man kan også kun være fuld af beundring for Peter Schønau Fogs arbejde med skuespillerne. Jesper Asholt leverer her sin foreløbig bedste rolle som den patetiske, selvmedlidende men også kynisk beregnende far, men beundringen gælder først og fremmest de to amatører: Julie Kolbeck, der spiller søsteren Sanne, og Jannik Lorenzen som Allan. Schønau Fog viser sig her som en værdig arvtager efter Niels Malmros og Bille August, når det gælder at kunne få børn til at yde det utrolige på lærredet.

Filmen er måske nok forsonende i sin humor og menneskelighed, men budskabet er klart nok: Sådan må det ikke være! Vi må med alle midler kæmpe mod denne barbariske krænkelse af børn - oven i købet egne børn!

Filmfakta

Danmark 2006 - Instr.: Peter Schønau Fog - Manus: Bo Hr. Hansen og Erling Jepsen - Medv.: Jesper Asholt (Henry), Jannik Lorenzen (Allan), Hanne Hedelund (mor), Julie Kolbeck (Sanne), Thomas Knuth-Winterfeldt (Asger), Rita Angela (bedstemor), Gitte Siem Christensen (faster Didde), Laura Kamis Wrang (fru Budde), Bjarne Henriksen (købmand Budde), Lene Tiemroth (psykiater) - 106 min. - Dansk biografpremiere d. 27/4 og på DVD d. 20/11 2007 - Udlejning/pressefotos © SF Film - Tilladt for børn over 11 år.

<http://www.cinamzone.dk/review.asp?id=6443&area=3>

<http://www.philm.dk/default.asp?CallParam=visfilm&IdParam=2502>

<http://artofcrying.blogspot.dk/2007/12/art-of-crying-bottom-line-its.html>